

Amnesty International jongerenmagazine Frontaal | Interview en nieuwsberichtenrubriek RIGHT

Katmondo Media • Opdrachtgever: Amnesty International

“Dreigtelefoontjes en valse beschuldigingen? We blijven lachen”

Eddy zet zich in voor de toekomst van de Papoea's in Indonesië.
Interview

Quiz: welke van de volgende mensenrechtenschendingen, begaan op het Indonesische eiland Irian Jaya, horen wél in dit rijtje thuis? • Verdrijving van volksstammen uit hun eigen woongebied • Platbranden van dorpen en gifgasaanvallen • Marteling van gevangengenomen vrijheidsstrijders en onschuldige burgers • Moord • Verdwijningen?

Antwoord: allemaal en nog veel meer. Want de Indonesische regering schrikt voor weinig middelen terug om de Papoea's, de oorspronkelijke bewoners van het eiland, te onderdrukken. Eddy (26) vertelt hoe hij zich inzet voor een betere toekomst voor zijn volk.

Tegen hun zin kwam het westelijk deel van het enorme gebied in 1969 in Indonesische handen. Sindsdien worden de Papoea's geminacht door de Aziatische bevolking, gedwongen hun eigen tradities overboord te zetten en afgescheept met de laagstbetaalde baantjes, en moeten ze ook nog eens toezien hoe mijnbouw en houtkap de natuur verwoesten.

Eddy, afkomstig uit de kuststreek van West-Papoea (zoals de bewoners het eiland zelf liever noemen) en even op bezoek in Nederland, weet er alles van. Hij is 26 en zet zich al jaren in voor de verbetering van de positie van Papoea's. Voor alle zekerheid wil hij niet met zijn echte naam in Frontaal. Je weet tenslotte maar nooit.

Dreigtelefoontjes

'Bedreiging van het milieu en van de mensenrechten hebben in West Papoea alles met elkaar te maken. De twee organisaties waarvoor ik werk komen daartegen in actie en de Indonesische regering is daar niet blij mee. De militairen die overal op het eiland permanent gelegerd zijn proberen ons voortdurend te controleren en te jennen, met dreigtelefoontjes bijvoorbeeld of met valse beschuldigingen, alsof wij terroristen zouden zijn,' vertelt Eddy. 'We werken vaak 's nachts en als ik in het donker van ons kantoor kom, zouden ze me best eens kunnen grijpen en vastzetten. Maar ze maken ons niet bang. We proberen er gewoon om te lachen en gaan door met ons werk.'

Dat werk bestaat bijvoorbeeld uit het publiceren van rapporten over mensenrechtenschendingen. Dat lijkt makkelijker dan het is, want de bergachtige binnenlanden zijn bedekt met ondoordringbare jungle waar geen weg doorheen loopt en het leger heeft er vrij spel. Toestemming om erheen te reizen – per boot of per vliegtuigje – wordt door de regering vaak geweigerd.

Hydraulische dam

'Op dit moment zetten we ons in voor mensen in de Mamberano-regio, die leven van de jacht en het verzamelen van voedsel uit de bossen,' legt Eddy uit. De Mamberano is een rivier die vanuit de noordkust het binnenland in slingert. 'De regering wil een enorme elektro-hydraulische dam in de rivier bouwen en aan de benedenloop industriegebieden aanleggen. Ze dwingt de bevolking hun land in te leveren zonder daar iets voor terug te geven. Zo gaat dat overal in West Papoea. Papoealeiders die meestal analfabeet zijn moeten verklaringen tekenen die ze niet kunnen lezen, zonder te begrijpen dat ze voor de gek gehouden worden. In het contract dat de Mamberano-bewoners werd voorgelegd stond: "wij, de bewoners, staan 10 hectare van ons land af voor ontwikkeling door de regering." Maar achter dat getal was wat ruimte opengelaten zodat er naderhand nog wat extra nullen toegevoegd konden worden.'

Eddy en zijn collega's zijn bang voor de toekomst van de Papoea's. 'Als deze plannen doorgaan worden de bossen en moestuinen waar ze hun voedsel vandaan halen

verwoest. Mijnbouwfirma's lozen afval in de rivieren en vervuilen hun drinkwater. Een deel van het Mamberanogebied wordt omgezet in rijstpadi's, maar de bevolking weet niets van rijstbouw. Waarschijnlijk zal de regering dus transmigranten sturen: mensen van Java of andere eilanden.' Want dat gebeurt meestal, ook in de mijnbouw- en houtkapbedrijven in andere delen van het eiland. Voor dat werk is een opleiding nodig en die hebben de Papoea's niet.

Weggejaagd door transmigranten

'De komst van transmigranten veroorzaakt vaak conflicten,' vertelt Eddy. 'Elke transmigrantenfamilie krijgt gratis een paar hectare land. Er worden speciale dorpen voor hen gebouwd. Veel Papoeadorpen hebben hoogstens honderd bewoners, de transmigrantendorpen vaak vijf, en soms wel tien keer zoveel. De transmigranten brengen hun eigen gewoonten en leefwijzen mee. Het is voor de Papoea's onmogelijk om hen te leren hoe zij in het binnenland overleven, hoe je het beste kan omgaan met de natuur enzovoort. De transmigranten nemen alles over en de Papoea's worden door bewakers weggejaagd uit hun eigen bossen.'

Dit voorjaar hebben milieu- en mensenrechtenorganisaties in de hoofdstad van West Papoea een grote milieubijeenkomst georganiseerd om stamhoofden uit verschillende regio's te informeren over de schade die moderne firma's aanrichten. 'Wat in één plaats gebeurt, gaat de hele bevolking van het eiland aan. Maar veel Papoea's beseffen niet hoe ernstig de situatie is. Om hen daarvan bewust te maken, zijn we begonnen om in de binnenlanden mensenrechtentrainingen te geven. We proberen de dorpsoudsten zover te krijgen dat ze zich organiseren in dorpsraden en zich gezamenlijk gaan inzetten voor hun eigen rechten. Nu komen grote ondernemingen de natuurlijke bronnen van hun eiland weghalen. De Papoea's moeten in ruil daarvoor onderwijs, sociale zekerheid en medische voorzieningen krijgen.'

Oermoeder vermoord

Veel bedrijven die zich op het eiland vestigen zijn afkomstig uit het buitenland. De Indonesische regering geeft hen maar al te graag grond, want voor de economie van het land zijn ze heel belangrijk. Zoals het mijnbouwbedrijf Freeport: de grootste belastingbetaler in Indonesië, vertelt Eddy. Sinds dertig jaar delft de Amerikaanse mijnigant koper en goud in de ertsberg die op het land van de Amungme-stam staat. Daar waar de bergtop ooit hoog uittorende boven de omgeving, is nu een groot, donkergroen meer. 'De Amungme geloven dat de bergtop de plaats is waar de moeder van de wereld haar hoofd heeft neergelegd, haar voeten rusten in het laagland. In hun ogen heeft de mijn dus alle hersenen weggenomen en de oermoeder vermoord.'

Daarom is hij ook zo boos over het uitdelen van geld door het management van de mijn. 'Sinds kort geeft Freeport één procent van zijn miljoenenopbrengst aan de bevolking.'

Veel te weinig natuurlijk. Maar erger is dat het bedrijf probeert verdeeldheid te zaaien tussen de verschillende stammen in het gebied, die geheid met elkaar gaan ruziën over de verdeling van het geld. Niemand heeft om die ene procent gevraagd. Wat hebben de Papoea's aan geld? Hun land, dat is waarvoor ze vechten.' •

Frontaal | Nieuws en Actualiteiten

Van de straat geveegd in Guatemala

'We gaan jullie vermoorden!' schreeuwden drie politiemannen in een surveillancewagen tegen een groep straatkinderen in Guatemala-Stad, terwijl ze met getrokken pistolen en gierende banden op hen afscheurden. Een van de kinderen werd door politiekogels in haar voet geraakt en een ander, Manuel Estuardo Dávila Juárez, werd getroffen terwijl hij probeerde te vluchten.

Zes keer schoten de politiemannen op de zeventienjarige jongen – totdat hij dood was. Op zich is dat natuurlijk al vreselijk genoeg. Maar deze moord krijgt wel een extra nare bijmaak als je bedenkt dat Manuel eerder die dag een van de vele kinderen was geweest die zich verzameld hadden bij het graf van het straatkind Nahaman, om te herdenken dat hij negen jaar geleden – dertien jaar oud – door de politie was vermoord... Nog altijd worden zwerfkinderen in Guatemala regelmatig met grof geweld 'van de straat geveegd' door speciale politie-eenheden.

Toch loopt het gelukkig niet altijd zo slecht af als met Manuel en Nahaman. De 21 straatvrienden van Manuel, die door de politie in de jeugdgevangenis werden gezet, kwamen na korte tijd weer vrij.

Burundese kinderrechten geschonden

Goed dat er wetten zijn die de rechten van kinderen beschermen. Jammer alleen dat de autoriteiten in veel landen zich weinig van hun eigen regels aantrekken. Zoals in Burundi. Daar werd het jongetje Pascal Ciza opgepakt op verdenking van lidmaatschap van een gewelddadige oppositiegroep, een aanklacht waarvoor geen bewijs was. Hoewel hij een beetje twijfelde over zijn leeftijd, was Pascal vermoedelijk pas elf toen hij in de gevangenis werd gezet. En zeker geen dertien, de minimumleeftijd waarop kinderen volgens de Burundese wet gestraft kunnen worden voor criminele daden. In de gevangenis kwam hij terecht in een veel te volle cel tussen volwassen kerels die hem seksueel misbruikten. Volgens artsen die hem onderzochten had hij daar een flinke psychische klap van opgelopen. Na tien maanden werd de jongen eindelijk vrijgelaten. En

de aanklacht dat hij lid zou zijn van de gewapende oppositie? Die werd stilletjes ingetrokken.

Twintig jaar cel voor een krantenartikel

Mishandeling, gevangenschap die kan oplopen tot twintig jaar of verbanning naar het buitenland – tsja, je moet er als regering wél wat voor doen om je burgers in het gareel te houden. En dat alles in het belang van de ‘Bescherming van de Onafhankelijkheid en de Economie van Cuba’, want zo heet de nieuwe anti-dissidentenwet die in februari dit jaar is aangenomen.

Voor journalisten maakt dat het werk er niet gemakkelijker op: nog moeilijker op dan het toch al was in dit land waar de media streng door de autoriteiten worden gecontroleerd. Dat heeft ook journalist Jesus Labrador Arias gemerkt. Toen de wet net een week oud was werd hij door de staatsveiligheidsdienst gegrepen omdat hij verslag had gedaan van activiteiten op 24 februari, een belangrijke herdenkingsdag voor critici van de Cubaanse regering. In het ergste geval zou die ‘antirevolutionaire misdaad’ hem dus wel eens een lange gevangenschap kunnen kosten.

Op het nippertje werd hij na korte tijd toch vrijgelaten en kan hij zijn werk bij Cuba Press voortzetten, één van de weinige onafhankelijke persagentschappen op het eiland die ondanks de onderdrukking zo goed en zo kwaad als het gaat vasthouden aan de vrijheid van meningsuiting in de journalistiek. •

Artikelen en nieuwsberichten oorspronkelijk gepubliceerd in Frontaal, Amnesty International Jongerenmagazine.